

САНА ОЛОХ

Х а б ы а т
1931 жыл алтыннын
16 күнүттөн тахвар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОИУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 16,56821

1932 жыл, Шығыс 6 күн
Сыртта

Сытные
2 ед.

БИИР ДА НЬИРЭИИ
ЭНЧИРЭПЦЭККЭ

Үсн биһирис айтилетка иккне сыйлар биһи:
оролумну, государствода 245 тонна үүтү, 2400
тонна этти туттарыахтаах. Ныраан делелой ылыы
74 бырыһыманга үлэрдиинэхтээх.

Нин кирибиллэри ылым кыстагы тэрэһингээттиг дук атчыһыттан, нэ сүөгүтүн алдах т.руоһу атаарыттан, сүөгүтүлэтэ суох олуттун минут/ур-ылым энчэрэһиэхэ ыттигтун ыһыахчы т.тулу.таа.

Былалгы кыстык урататан ол кнх эрэт тэрэһү-
на буолла. Олунуу 1 күнүнээри туругунан оро-
һуонга 795 (аасыт сый тувааннах кэминээри-
гаар 475 нэн элбэх) ньирей ылыһына, ол кнх-
эр совхозтарынан: Карл Маркса — 328, Сузу-
руускайга — 136, Эрдик Эристинга — 249, «Чу-
рагына» — 82.

Он эрээр санга төрөвү тымнаах итгил туруга
адас малтэх. Хайны үйе төрөх 2,5 бкырыма
вонь үнэн алло. Ордук албэх сүтүк Одуулуунга.
Болтоого, Соловьевна, Чакырга, Сыланта тага-
рылына. Нырэй өлүүтэ Эрдик Эристипи азы-
нан сөнхонка элбээн эрэр, анкардс кэнжикн күү-
пэргэ Хадаарга уонна Ха: ахсыкка хаасты да
төрөх гворвата. Тонбостогун амнэ баар.

Былхата, ааспыт дьыл дьлссиниллэх өрүттэрэ
быйыл эмнэ хатыллар кутгаллара үөскэтэ. Ол
туохтан тахсары?

Үгүйс хотоношрог сайн төрүүх тулар сирэ сэнх-
гээх уонна тымныл. Онон нымрэй тымнылан мид-
дыгата маассабай. Түмүк (и р: субу күнзэргэ хо-
тоношору итгитингэ, хос муосталааныгта уонна ным-
рай тулар групповой клеткаларын огорууга суул-
лааһалаары ыдыаха.

Совхозтарга ынагы төрөтөр 98 бөксаны оңорор
былаан, өссө быдырың тиздиликтэ эрэри,
баччанга дээр толорула илик. Бар да аны
бөксалар аналларың туһанылыштар, үгүс (ир-
дэрг) ынагы ханна турар (ирдэрг төрөтэллэр. Төр-
бөксөбүн, төрөбүтүнн ыяры тымдылыгы, ач-
кытэ бир үгүсү иткитэ сөбөстөү. Бу улахан
иткитэ түргүнн туор, тымдык тустаах. Сии ир-
ынахтары анаан-миннэ көрүү-хараһы, аналлар
бөксаларга туруоран төрөтүү булутчулаах кэрдэ бул-
быһытынан толоруллуохтаах. Карл мэрке заты-
нан сөбөстөк 33, Субуруускайга 7, Эрлик Эр-
тиннэ 31, «Чурччыга» 18 бөксалар оңолулуох-
таахтар.

Итгнн таһынан бары фермалар ашыройдур бириднлэн туурар кветаларынан уонна тероклеткаларынан толору халчылдыахталар. Хайутаһын тахсыбытынан бу үлүс анализэх д-ону тууроохта. Иенснөөрдари көмөлөһүнэрнэххэ.

Няарай өлүүтэ үнсүн түүнгү нэмтэ тахсар.
Онон хас ферма ахсын түүнгү дунуурустубаны
олохтоохта эбэтэр остораһы түүтоохта.

Улахан болдомтоноу нйир-и торурун кытары абатыга, реалм бйи-мт-и тутууга ууруохха, кэли бөлөхтөөн көрүүнү тэргит-ха. Ылах мис-сабайдык төрүүр кэлэр, фермаларга ээвэстэр-параша көмүсү хаалдык, таабыр баарын тутсатыа-ха.

Чиглэл-хэвдийн төрүүдү мэлэр туһутар уудалх
мнхтарь, бургунастарь гөрүүдү, аратымны ор-ук
ннхэйнэххэ, Кнхнхтэргэ сүрүү от аамлмгы татот.
түгн нмадаллах иннеральнй эблнхтэри туһа-
нмххэ.

[illegible]

Партийнай уонна профсоюзнай таргилаттар бичүүлүн күннэтэ салаһар уонга контуроллорун сана көрөөсү көрүүтэ комитеттаны уонга комсомолоттары, оһууталар сүөсүбүтүттэри үтүөрүтсөн үлэттэр, социалистическай партияныны көхтөөхтүк тэри. Бар абэһинистэһэттэр.



ТАПТАЛЛААХ НИЭ ДОНГУУТ
ЮБИЛЕЙНГАР
ЭДЭР СААС ҮЛЭВЭ
ХОРСҮН БҮҮМЫТА АМАНАР!
Ю. Мэхэр худиржик пазита, «Пазате» из-
дательство, ССТА, фотохрониката.

ССРС БО СЫЛЫН КӨРСӨ —
БО УДАРНАЙ НЭДИЭЛЭНИ!

ТЕХНИКА КҮҮҮН МҮНГҮТУУРДУК ТУХАНЫАБЫН

Пятилетка бастыны сы-
лытар урунку рк. р.у-
ттан эвенбут бирдин
трансерыгар 53нуу тон-
ныны срдук оттуурга эба-
несталистибэ ылыммы-
пыт. Ону толорор туһу-
гар хеднабытын ыраа-
табытмы, минераль-ца
устурдуулары киллэрби-
пыт.

Ол үрдүнөн айылаа
санаабыт курдук үүнүү.

нү биербэгзэ. Алтыа буолан биэс тракторына үлэһэн сыһарыллыыг хедуналарбытын барытын көмүөн у.лсыйа 749, биэрдүн тракторга тиксэринэн 148,8 тсана сту көбөһөллүт. Ол оро-лусуна багыт көрдөрүү буолбута.

Вилигин тэхичка—сов-
хсна сүүн күүс. Ону
ндүүүстээхтик туһамы
механизаторлартан уда

хан тугтүүлхтай. Ону толору ойдои туран, мөн *былал юбилейдар, дахь хилга МТЗ-82 тракторын 150 булал багаснай сектордах үлени толорог, 720 литр дизельной уматыгы нэмтлнгрэ абхэзэгэлстибэ алына"ын. Ону тэнэ от хомуурутар, эмнэ урунху курдук, кэлм механгэзациллаах зэвнону сайлан хас бигрдин киуонна сага теас спортивнай сэланы тугууге улашхылар.

 CO_2 кппр.

Опыттаих
сонордъутиар

Пенсионердаг Р. И. Ерөнхий уяна М. К. Пелев — «Чулуучы» сөхсө Армылаахтаагыг сд-дөлөгчтөн кадрывай булчуттара.

Омугтах сөөдүттэн 1981 сылта былчаныгыг бидеи ачарга төдөлбүтэ. рэ! Ренди Инаама 500 сөдү, Мундуг Косиффон сөөч 450 сөдү, онугтар хэс биридигилээ 700

бэлэмширгэ оосрунтана
быт.

Итгнннк эбэлзэтэлс
тибни ылынн турн,
бары бнр идлээхтэрбн
техниканы кодьюусзах
тин туһанан үлэзэ урдук
көрдөрүүлэри ситилэргэ
сониалыстическай куотал-
лаһыны киэитник тэнн-
тэргэ ыһыраһын.

М. НИКОЛАЕВ,
Субурууская латыман
совхоз механизатор ра.

солк. нүндү кытаныа-
ры Ийа дайду валютнай
фондуга киллербат-рз.
Кырдыаастар юбилей-
дардах 1982 сылга тө-
тимнэрич мһынтыбат
дэулуурдаахтаа.

Ф. ПОПОВ

**Тангмэвэн
будита**

Эдмунд Эмстиян ас-
тынан савхас чулуу мн-
гынханта Наталья Ко-
нстантинова хыгын 4 хы-
гар хэс мнэвэн асарт-
тан 1977 он ас мнэвэн рх-
снхууга 1977 он ас мнэ-
вэн ас мнэвэн тангмэ-
вэн будита.

Д. АММОСОВА.

Сыл — юбилейнай, үлэ ударнай

1982 сылга оройуон үлэһиттэрин социалистическай Э В Э Ъ Э Э Т Э Л И С Т И Б Э Л Э Р Э

Чурапчы оройуонтун үлэһиттэрэ, ССНП XXVI съезин, партия Кини Комитетын сөтининтэҕэ (1981 с.) Пленумун уураахтарынан, ити Пленумга ССНП КК Генеральной секретара табаарыс Л. И. Брежнев этиниттэн үскээн тахсар салааһыналарынан уонна түмүктөөһүнүнэринэн салайтаран уон бириэс пятилетка иккин сылын былааннарын ситиһиндээхтик толорон кэллэри турар сүтүккэ политическай соботиһалары ССРС усина Саха АССР тэриллибэттэрэ 60 сылларын, Саха сирэ Россия государствотун састаабыгар көсүл өттүнэн киирбитэ 350 сылын достойнайдык көрсөргө соруктанан, 1982 сылга бэйэлэрингэр маанын социалистическай эбэһээтэлиһтэбэлэри ылымаллар:

Тыа хаһаайыстыбатыгар

Сүөһү иттиһигэр

Сыл бүтүүтүгэр ынах сүөһү ахсаанын 18600-кк, сылгыны 11400 тиэрдэргэ. Ынах уонна бээ иттиһин былааннарын толортуурга, ийэ сүөһү структуратын салгыы тупсарарга.

Фуралнай ынах ахсыттан үтү ылымны 1981 сыллаахытааҕар 17-дн ит үрдэтэ 1415 кг тиэрдэргэ. Үтү палсой ылын 9400 тснэҕэ тиэрдэн, былаанка көрүдүбүттээдэр 120 тоннаны срдук ыырга.

Хас сүүстүү ийэ сүөһүтүн 74-түү ыырайы, 80-нуу кулуну ыларга.

Сүөһү туһата суох өлүүтүн ааспыт сыллаахытааҕар аччатарга.

Ынах буолар ыырайдары өрдөтөч анаан иккиннэ садалымрга.

Ыйчат сүөһүнү балтараа-икки сааһыгар диэри анжы анжыан интенсификацияк төлөбүтүүнү кииртин тэрийэргэ уонна сис агарыттан итэҕэһэ суоҕун маддаһаҕа туттарары ситиһэргэ.

Үтү государство атыылааһыны 8300 тоннаҕа тиэрдэн былааны 55 тоннаан аһарга. Соотуоп-палаар үтү 40 бырыһыантан итэҕэһэ суоҕа бастыны суортааһынан туттарарга.

Эти атыылааһыны былаантан 30 тоннаан элбэтэргэ. Хас бириэс сүөһү тыынаах орто ыһааһы-нын 330 кг тиэрдэргэ уонна 60 бырыһыантан итэҕэһэ суоҕун үрдүк уйуулааһынан туттарга.

ССРС Профсоюзтарын XVII съезин көрсө, кулун тутар 16 күнүгэр диэри, эти государство туттары сыл аһардаары былаанын толорго, эт 80 бырыһыанын үрдүк уйуулааһынан атыылырга. Кычкык садалаһаарынан бири бөрсөккү ыһааһы-на орто эбиллэтин ити көмгө 80 кг тиэрдэргэ. Үтү государство туттарыга (маловой ылымна уонна табаарынай үрдэти туран) сыл бастаан кварталынаахы сорууда ити көрсө-бөлүс соботиһаы көрсө толорор сыаллаах үлэһиттэргэ.

Түүлээҕи туттарыга

Ийэ дойдуга барыга 155 тдн. солк. күндү түүлээҕи туттаран, сыллаахы сылааны 5 тдн. солк. аһарга. Ийэҕэ ийэ саһыл ахсыттан оротунан 3,2 саһыл өсөтүн ыларга.

х х х

САССР тэриллибитэ 60 сыла уонна Саха сирэ Россия государствотун састаабыгар көсүл өттүнэн киирбитэ 350 сыла туолууларыттан ийэҕэ үтү, эти уонна түүлээҕи государство атыылааһыныта пятилетка балтараа сыллаахы көрбүтүн бэс ыһын 1 күнүгэр ыларга.

ССРС тэриллибитэ 60 сылын достойнайдык көрсөргө кусталаһан, үтү, эти уонна түүлээҕи атыылааһын сыллаахы былааннарын ахсынын 20 күнүгэр толортуурга.

Сир оһуутугар

Нүөлсүтүүлээх сиргэ кормовой культуралары үүнүрэн сүөһүгэ сүмэһиннээх аһылыгы бөлөмүһүр аэно ахсаанын 14-кк тиэрдэргэ. Оройуон үрдүнэн бири маһар ынааха 1,2—1,5 тснэҕэ сымлэни ба-ламинирга.

2000 гектарга өрдөтөҕө пааһы көтөҕөн, почваһы үөс төсүтөн итэҕэһэ суох таһастаан, күһүнтү хо-рутууну 3000 гектарга тиэрдэн 1983 сыллаахы ыһылыта саасын хорутууну мунутуурдук аччатарга.

Бааһыналарга уонна хоһууларга сипк иһин ок-суһууну күһүрдэргэ, 4900 гектардаах бааһына, 6000 гектардаах хоһуу хаарыга кээминик катон-таан чингэтэргэ. Гектар ахсыттан 7,5 центнер үүнүүнү ылан ве-

ловойуон 3675 тонна бурдуту хомуйарга. Хортуоппуй үүнүүтүн гектартан 80 центнергэ тиэрдэргэ, государство туттары сылааны 105 бырыһыан толорго.

Чугастаады 2—3 сыллар истэринэн туорахтаах культуралар турунтаах үүнүүлэрин ылар иһин былааннаахтын үлэһиттэргэ.

Тутуу үлэһиттэргэ

Бөйө күһүһүн тутуулар объектары барыларын үлэҕэ киллэрэргэ. Капиталнай үтүу үбүн толору туһунарга.

Олуһуу уонна кулун тутар ыйдары тутуу маһын соотуопкалааһын уонна тизини ударнай ыйдары-нан сирсөргө.

Тутуу үлэһитин былааннаахтын, көсүмүлээхтик ыһылыга «Чурапчы» совхоз ыһырыатын иккиннэ өлүүгө, бу салааҕа чопчу эбэһээтэлиһтэбэни ылы-наах үлэһиттэргэ.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ, ТУТУГА, ИЗБИЛИЗННЬЭНИ ХААЧЧЫЫЫГА

Производство медьүүһүн усина үлэ хаачыстыба-тын салгыы тупсаран, үлэ онорумтуотун өссө үрдэти, ресурстар бары көрүнүгэрин туһаныга нэмтиһэтин реэионин кытааһыттын тутуһан бары промышленнай предприятиялар маловой бородуук-суйаны оноруу усина бородууксуйаны батарын сыллаахы былааннарын толороллорун ситиһэргэ. Ол иһингэр:

Эт-үтү комбината маловой бородууксуйаны оно-руу былаанын ахсынын 25 күнүгэр толорон была-ны таһынан 50 тдн. солк. бородууксуйаны бириэҕэ. Бородууксуйаны батарын былаанын 48 тдн. солк. аһарыга.

Промкомбинат культурнай, олоххо-дьаһаха тут-туулар таһаардары онорууу 1981 сыллаахытааҕар 21 бырыһыан улаатыннарарга, рабоч-йдар үлэһиттэргэ усулуобуйаларын тупсарыга мебельнай сыагы иһиттэргэ, лаконоливной станогу туруоран үлэ-лэ тизэ.

«Сельхозтехника» холбоһук бородууксуйаны ба-тарын былаанын 5 тдн. солк. аһарыга, сыл уста-ти 3 тдн. киловатт-чаас электроэнергияны, 2 тон-на уматыгы нэмтиһэргэ, рационализаторскай эти-лэри олохтоси 3 тдн. солк. экономическай медьүү-һү ылары ситиһэргэ, үлэ хаачыстыбатын биллэр-дик тупсарыга.

Олох-дьаһах комбината нэһилиэнньэҕэ өгөкү оноруу былааннарын толоруоҕа. Ону ситиһэр ту-һугар үлэ онорумтуотун былааннамытынааар 1,5 бырыһыан үрдэтиэ. Саһаастары «үчүтэй» уонна «туйгун» хаачыстыбалаахтын толорууну хааччы-лыга.

Потребительский общество оройуон нэһилиэнньэ-тигэр 17287 тдн. солк. промышленнай уонна про-дольственнай таһаарды атыылааҕа. Атыыла-һааччыларга 40 самобслуживание мадданыннэрин, сүөһү иттиһин үлэһиттэригэр 15 аналлаах таһаар-лардаах долбуурдары тэрийэргэ. Сыл устага бири иһиннэ тиэсэрлэн 1036 солк. араас таһаардары атыылаһан ити көрдүүнү ааспыт сыллаахытааҕар 53 солк. үрдэтиэ. Эргизин культуратын үрдэтигэ салгыы үлэни ыһытыга.

Лесхоз коллектива сыллаахы былааннарын ко-руут туттар таһаардарын көрүнүгэрин сирсүгэ ал-тынны 1 күнүгэр, маловой дохуот уонна бородуук-суйаны батарын былааннарын ахсынын 5 күнүгэр толортуоҕа.

Лесхозтук былааннарын бары көрүнүгэрин ахсы-нын 25 күнүгэр толорон тийиэ. Үлэ онорум-туотун 2 бырыһыан үрдэтиэ, былааннах мочо-ту 0,2 бырыһыан, уматын ороскуотун 0,1 быры-һыан аччатыга.

Типография маловой бородууксуйаны оноруу усина бородууксуйаны батарын былааннарын ах-сынын 20 күнүгэр толоруоҕа, полигр-фическай үлэһит хаачыстыбаларын салгыы тупсарыга.

«Якутхозстрой» холбоһук ТМУ-га, «Я-утель-строй» мехучастога бэдэрэстөһөн тутар-сангар үлэ-лэр быһаччыларын толоруоттары, хаачыстыбаларын тупсарыахтара, тутуулар объект-р бодьохторугар үлэҕэ киллэрэтиһилэрин ситиһэргэ үлэһиттэргэ.

«Якутхозстрой» ТМУ-га сыл иккин кварталы-гар «Чурапчы» совхозка 25 мизсэтлээх гараһы «үчүтэй» сылааҕа туттарыга. Бу тэригэ быһыл

3 бэдэрэстөһөн тутар биригээдэни үлэһиттэргэ, «Якутсельстрой» мехучастога оройуон киинигэр 12 киргиралаах слорср дыһани «үчүтэй» сылаанай үлэҕэ киллэрэргэ.

«Якутмелководстрой» трест мехучастога былаан-наах үлэһитин толорууну хааччылыа.

«Сельхозхимия» холбоһук пятилетка иккин сыл-лаахы былаанын ахсынын 20 күнүгэр толоруоҕа, сыл устага 466 гектар хоһуу уонна мөччирэҥ сир-дэрин тупсарыга, 185 гектар кээмээх бааһынаы өсрүөҕэ, 12 тдн. точна көһүөтү, 4,5 тдн. гек-тарга минералнай уоһуруулаахы киллэрэргэ, о. д. а. үлэһити толоруоҕа.

Дыһ-уот, коммуналнай хаһ-ыһыска произ-водственнай Управлениста сыллаахы былааннарын бары көрүнүгэрин ахсынын 20 күнүгэр толо-руоҕа. Тутууга, хаһаайыстыба иһинээҕи ыһахан үлэһиттэргэ механизацияны салгыы киллэрэргэ.

Сибээс уезла уонна ЛТЦ сыллаахы былааннарын тэсэрүүнү хааччылыахтара, сирсү оноруу культу-ратын үрдэтиэхтэргэ, үлэ хаачыстыбатын салгыы тупсарыахтара.

Оройуон энергетиктара электроэнергияны онго-рон таһаарын сыллаахы сылааны ахсынын 25 күнүгэр толорон былааны таһынан 25 тдн. кило-ватт-чаас электроэнергияны оноруохтара, 5 тонна сүүгү кээчилиэхтэргэ.

Кинесет көрсөччүлэри кинесет хаһы уонна киинэттэн дохуоту киллэри былааннарын ахсы-нын 25 күнүгэр толоруоҕа, бары киноустановкалар эрчэ-дахси, хаалыһааҕа суох үлэһиттэрин сити-һэргэ, киичини көрдөрүү хаачыстыбатын тупса-рыга.

Суолу онорор уонна оромүөнүүр улаастаах сыллаахы былааннарын үлэ сары көрүнүгэр ахсынын 1 күнүгэр толорор ситиһэргэ, үлэ оно-румтуотун ааспыт сылтан 0,1 бырыһыан улаатын-нарарга, 1000 киловатт-чаас электростаттаны, 1,5 тонна уматыгы нэмтиһэргэ.

Аэропорт коллектива пассажирдары таһыны бы-лаанын ахсынын 25 күнүгэр толоруоҕа, хааччы-лыны культуратын тупсарыга.

НОРУОТ ҮӨРЭБИРИИТИГЭР, ДОУОБУЙА ХАРЬСТАБЬ ЛЫГАР, КУЛЬТУРАБА

Норуот үөрэбэринин үлэһиттэргэ үөрэтэр-интэр үлэ хаачыстыбатын тупсарыга, үөрөнөөччилэргэ чин, дириэ билгини иһитиһэ, экилэри коммунистическай иһитиһэ өссө айымнылаахтын үлэһиттэ-рэ. Производственнай үсрхтэһини диригэттигэ, ийин хаачыстыбатын тупсарыга үлэ салгыы амытталыа. Үөрөтин методическай таһыны үрдэ-тилли. Ахсыс ыһааһы Сүтэрэччилэр орто үөрэх-төһөн араас көрүнүгэринэн өлөрү хабыллыахтара. Иһэһэни үсрхтэһининэн 230 үлэһиттэр чинат ха-быллан ыһаастарын бүтэриһэргэ ситиһиллэргэ.

Эмтэр-сиптарнай холбоһук үөрөдөннөлэри санитарнай-эбдирдэр эмтэр үлэни салгыы тупсарыахтара, эмтэһин саһа ыһааларын олоххо киллэрэахтара, нэһилиэнньэни флогсорографичес-кай, профластическай көрүүһүн таһыны кээп-тиэхтэргэ. Үлэһиттэр ортолоругар доуобуйа хары-ет-быллы темаларыгар лекционной пропагандачы системалаахтын тэрийиэхтэргэ.

Культурнай-сырдатар үөрөдөннөлэр юбилейдар-дах сыл бары дыһаалларыгар, производственнай былааннары усина социалистическай эбэһээтэлиһтэ-бэлэри толорууну радиотелевизионкай сүүтүн хааччы-лыга активизациян ыһыахтара, үлэһиттэр сы-ныаалларын үчүтэйдик тэрийиэхтэргэ.

Оройуонна физкультурниктар аһааһыга 5625 киһиэхэ тийиһэ. 1790 разрятах спортсменнар, 330 спортивнай судууаһар, 2000 ГТО экичистара бөлөмөннэхтэргэ.

Бэлэстэммит үрдүк кирбичлэри бодьохторугар ылар иһин хас бириэс үлэ коллектива хаһааһы-тааҕар да түмсүүлээхтик, айымнылаахтын үлэ-һиһэ, социалистическай кусталаһыны нэхтөөхтүк тэийиһэ.

Эбэһээтэлиһтэ үлэ коллективтарынан ыһылыгыта уонна норуот хаачыстыбатын бастыһынын сирсүүн аһы слотун кытты-лаахтарынан биһирэмнэ.

